

Beslisnota voor het college

Datum 15 september 2024

Onderwerp Ondertekenen Nationaal Masterplan Lopen
Versienummer 1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen / Gerdien Rots

Samenvatting

De gemeente Zwolle is koploper gemeente in de City Deal Ruimte voor Lopen. Binnen deze City Deal is het Nationaal Masterplan Lopen (NML) ontwikkeld. De ambitie van het NML is dat iedereen in Nederland kan, durft en zich welkom voelt om te lopen. Zwolle heeft meegedacht in het opzetten van dit Masterplan. Met het ondertekenen van het NML zegt de gemeente Zwolle toe zich in te zetten voor een aantal concrete acties: verbinden NML en sociaal domein, Lopen meer onderdeel laten zijn van relevante opleidingen, onderzoeken wat er nodig is om mensen meer te laten lopen en de rol van het sociaal domein daarin, verkennen van opschalingsmogelijkheden van loopminuten-kaarten, mee denken in opstellen van een handreiking voor lopen in gebiedsontwikkelingen en het delen van best practices zijn acties waar Zwolle zich voor wil inzetten.

Financiële gevolgen

Betreft doel 1.1.2. Vitaal en gezond & 6.3.1. Toekomstbestendige verkeersinfrastructuur
Begroting wijzigen Nee
Budgetnummer 56041002

Bijlagen

1. Masterplan Ruimte voor Lopen (onopgemaakte versie voor besluitvorming)
2. Tekenblad Nationaal Masterplan Lopen

Openbaarheid

- ☒ Openbaar
☐ Geheim

Ontwerp besluit

Het college besluit:

1. het Masterplan Ruimte voor Lopen mede te ondertekenen

De Burgermeester besluit:

1. Wethouder Van Willigen te machtigen om het tekenblad voor het Nationaal Masterplan Lopen namens gemeente Zwolle mede te ondertekenen

Collegebesluit d.d.:

- ☐ Conform
☐ Gewijzigd
☐ Aangehouden
☐ Teruggenomen

Datum 15 september 2024

Inleiding

Zwolle ziet het belang van lopen. De voetganger is de meest ruimte-efficiënte verkeersdeelnemer en draagt hierdoor bij aan de woningbouwopgave en bereikbaarheid van de stad. Bewegen en daarmee ook lopen is gezond. Lopen is duurzaam. En een loopvriendelijke omgeving draagt bij aan sociaal contact. Vanuit het STOMP-principe zetten we de voetganger in Zwolle op één bij (her)inrichting van de openbare ruimte en bij gebiedsontwikkelingen.

Lopen is voor de mens de meest vanzelfsprekende vorm van (voort)bewegen. Bijna iedereen loopt en lopen heeft meerwaarde voor het individu én de maatschappij in het geheel. Maar de ruimte om te lopen en de kwaliteit van looproutes schieten landelijk nog vaak tekort. En nu het aantal beschikbare vierkante meters door onder andere door inbreiding kleiner wordt kan lopen in gevaar komen. Daardoor wordt er minder gelopen dan zou kunnen. Dit is een van de redenen waarom landelijk minder dan de helft van de Nederlanders de beweegrichtlijn haalt. In Zwolle was dit in 2022 53,3%.

Om deze redenen heeft het (vorige) college op 15 december 2020 besloten¹ deel te nemen aan de City Deal Ruimte voor Lopen. Binnen de City Deal heeft Zwolle vanuit mobiliteit, gezondheid en de sociale basis meegedacht over het Nationaal Masterplan Lopen (NML). Zwolle is onderdeel van de bestuurlijke kopgroep in deze City Deal.

Met het ondertekenen zegt de gemeente toe zich in te zetten voor de onderstaande acties. Dit zijn acties die grotendeels al worden uitgevoerd.

1. Extra inzet plegen om meer partijen uit het sociale domein aan het Masterplan en de uit te voeren acties te verbinden.
2. Lopen volwaardig onderdeel maken van relevante opleidingen in het hoger onderwijs
3. Onderzoeken welke doelgroepen met welke middelen / interventies tot (meer) lopen aangezet kunnen worden, met specifieke aandacht hoe professionals en intermediairs (zorgprofessionals, huisartsen, schuldhulpverleners, woningcorporaties, etc.) hier een rol in kunnen spelen.
4. Opschalingsmogelijkheden van loopminuten-kaarten verkennen
5. Handreiking maken voor gemeenten, provincies, waterschappen en woningcorporaties met eisen en wensen rond lopen die zij in aanbestedingen, MobiliteitsProgramma's van Eisen (MPvE's) en gebiedskaders rond gebiedsontwikkeling kunnen meenemen.
6. Best practices delen over hoe ruimte voor voetganger is gecreëerd in een traject met conflicterende ruimteclaims

Kader

- [Beleidsagenda gezondheid 2022 - 2026](#)
- [Mobiliteitsvisie 2020 - 2030](#)

Beoogd effect

Het Nationaal Masterplan Lopen heeft als ambitie dat in 2040 in heel Nederland de rode loper uitligt voor de voetganger. In 2040 heeft Nederland een loopcultuur. Iedereen kan, durft en voelt zich welkom om te lopen en krijgt de eventueel benodigde hulp daarbij. De openbare ruimte is loop- en

¹ Zie de beslisnota voor meer informatie: [iBabs - Vergaderen met inhoud](#)

Datum 15 september 2024

verblijfsvriendelijk, nodigt uit tot verblijven en bewegen, en geeft 24/7 een gevoel van veiligheid. Het voetgangersnetwerk is uitstekend en lopen wordt makkelijker gemaakt.

Argumenten

1.1 De gemeente Zwolle heeft vanuit mobiliteit en gezondheid/sociale basis meegedacht over het NML

Het NML geeft de gelegenheid om het thema lopen integraal aan te pakken. Hoewel de aanleiding van het NML vooral mobiliteit en gezondheid betreft, heeft het ook invloed op het sociaal domein breed. Daarom is vanuit mobiliteit en gezondheid/sociaal domein samengewerkt aan Zwolse feedback op eerdere concept plannen. Dit heeft tot gevolg gehad dat er in het NML bijvoorbeeld meer aandacht is gekomen voor het sociale aspect van lopen. Dat betekent onder andere meer aandacht voor het spanningsveld tussen aantrekkelijkheid en toegankelijkheid. Maar ook aandacht voor wat Ruimte voor Lopen kan betekenen voor zaken als valpreventie, sociale cohesie en eenzaamheid. Daardoor biedt het NML een integrale kijk op lopen.

1.2 Het Nationaal Master Plan sluit aan bij aan meerdere beleidsdoelen en -ambities van de gemeente

Meer ruimte voor lopen in de openbare ruimte betekent automatisch ook meer ruimte voor groen, voor beweging, voor ontmoeting, voor cultuur en ga zo maar door. Daarmee draagt het Nationaal Masterplan bij aan meerdere doelen en ambities van de gemeente Zwolle. Bijvoorbeeld de ambitie om het percentage Zwollenaren dat voldoet aan de beweegnorm te verhogen. Daarnaast is een omgeving die uitnodigt tot lopen een omgeving die groen en veilig is. Maar ook een omgeving die toegankelijker is voor inwoners met mobiliteitsproblemen. Het NML sluit ook aan op de Zwolse mobiliteitsvisie, waarin we inzetten op de voetganger. Het STO(M)P-principe is het uitgangspunt. Lopen draagt namelijk bij aan de bereikbaarheid van de stad en eveneens aan een gezonde en leefbare stad.

1.3 De acties waar de gemeente zich aan committeert worden grotendeels al uitgevoerd en vragen geen extra inzet of capaciteit.

1. Extra inzet plegen om meer partijen uit het sociale domein aan het Masterplan en de uit te voeren acties te verbinden.

De gemeente heeft zich binnen de City Deal Ruimte voor Lopen hard gemaakt voor het sociale component van lopen. Lopen gebeurt op straat en op straat is waar de samenleving begint. Maar niet voor iedereen is kunnen lopen vanzelfsprekend. Met deze actie zegt de gemeente toe te gaan verkennen hoe 'lopen' een grotere rol binnen het sociaal domein kan spelen. Bijvoorbeeld door te verkennen of het een plek kan krijgen in subsidiëren aan partijen in het sociaal domein. Aan deze acties is tijdens de periode van de City Deal al een begin gemaakt.

2. Lopen volwaardig onderdeel maken van relevante opleidingen in het hoger onderwijs

Kennis over het inrichten van de buitenruimte waarbij de voetganger zich prettig en veilig kan voortbewegen willen we geborgd hebben in de relevante opleidingen. Maar ook kennis over wat lopen voor je (geestelijke) gezondheid kan doen moet een plek krijgen in de lesstof van relevante opleidingen. Met deze actie is al een jaar een landelijk werkgroep bezig. Vanuit mobiliteit is de gemeente aangehaakt bij deze werkgroep.

3. Onderzoeken welke doelgroepen met welke middelen / interventies tot (meer) lopen aangezet kunnen worden, met specifieke aandacht hoe professionals en intermediairs (zorgprofessionals, huisartsen, schuldhulpverleners, woningcorporaties, etc.) hier een rol in kunnen spelen.

Lopen kan een positieve invloed hebben op de gezondheid, zowel preventief als stimulerend. Daarom moet de verbinding met de formele zorg worden gezocht. Vanuit de CityDeal is al onderzocht hoe 'Lopen' als thema bijvoorbeeld in het IZA kan landen. Met het ondertekenen

Datum 15 september 2024

bevestigt de gemeente dat we de komende jaren de verbinding blijven zoeken tussen lopen en de formele zorg.

4. *Opschalingsmogelijkheden van loopminuten-kaarten verkennen*

Voor veel bestemmingen is lopen een prima alternatief voor de auto, bus of fiets. De uitdaging is om bewoners of bezoekers hiervan te overtuigen. De loopminutenkaart helpt. Deze visuele kaart toont in één oogopslag het aantal loopminuten en de afstand tussen relevante bestemmingen en helpt zo om lopen te stimuleren. Zwolle heeft voor de binnenstad een loopminutenkaart.

5. *Handreiking maken voor gemeenten, provincies, waterschappen en woningcorporaties met eisen en wensen rond lopen die zij in aanbestedingen, MobiliteitsProgramma's van Eisen (MPvE's) en gebiedskaders rond gebiedsontwikkeling kunnen meenemen*

Voor verschillende modaliteiten zijn er eisen en wensen die meegenomen worden bij aanbestedingen, in MPvE's of in gebiedsvisies bij gebiedsontwikkelingen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over (fiets)parkeernormen, eisen aan fietsparkeervoorzieningen, aanwezigheid van deelmobiliteit en laadinfrastructuur en de kwaliteit van het OV. Voor lopen zijn er vaak nog geen concrete eisen en wensen die meegenomen worden. Een handreiking gaat hierbij helpen. Ook voor Zwolle waar het STOMP-principe, met lopen en fietsen op één, immers centraal staat.

6. *Best practices delen over hoe ruimte voor voetganger is gecreëerd in een traject met conflicterende ruimteclaims*

Bij het (her)inrichten van de openbare ruimte spelen er vaak verschillende belangen en moeten er keuzes worden gemaakt. Binnen mobiliteit, maar ook tussen mobiliteit en andere ruimtevragers, zoals groen, spelen, klimaatadaptatie etc. Dit kan leiden tot conflicterende ruimteclaims, er is namelijk geen ruimte om alles toe te passen. In Zwolle hebben we enkele voorbeelden waarbij het creëren van ruimte voor de voetganger is geslaagd. Bijvoorbeeld de herinrichting van het stationsplein en de recente aanpassing van Kop van Assendorp. Deze best practices delen we graag om vervolgens ook te kunnen leren van best practices uit andere gemeenten.

Alternatieve mogelijkheden

De City Deal loopt dit jaar af en krijgt vervolg via het Nationaal Masterplan Lopen. Dit is dus de enige mogelijkheid om in deze context mee te blijven denken rond het thema 'lopen'

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Ongeveer 60 partijen hebben meegedacht in het proces om tot dit Nationaal Masterplan Lopen te komen. Daarvan waren 11 maatschappelijke instellingen zoals WandelNet, Voetgangersbeweging Nederland, Voetgangersvereniging Nederland en Stichting Gezond Natuurwandelen. Er is niet op directe wijze meegedacht vanuit inwoners.

Communicatie

Op 10 oktober wordt het Nationaal Masterplan Lopen gelanceerd tijdens het voetgangerscongres. Ter promotie van het NML wordt een korte video getoond waarin mensen door het hele land 'de rode loper' uitrollen voor de voetganger. Wethouder Van Willigen rolt 'de rode loper' uit in Zwolle en deze video zal onderdeel zijn van de promotie van het NML.

Daarnaast zijn er communicatiemiddelen beschikbaar voor alle partners, zoals een persbericht, flyer, tekst en beelden voor social media berichten. We zetten onze communicatiekanalen in om te informeren over het NML.

Datum 15 september 2024

Financiën

Deelname aan de City Deal wordt bekostig vanuit structureel Mobiliteitsbudget. De uitvoering van de acties wordt ook vanuit huidig gezondheids- of mobiliteitsbudget gedaan.

Risico's

Meer inzetten op ruimte voor lopen betekent automatisch minder ruimte voor andere zaken.

Vervolg

Er zal een uitvoeringsagenda van het NML volgen. We beradens ons in de uitvoering op hoe onze bestaande inzet zich verhoudt tot de gevraagde inspanningen in de uitvoeringsagenda NML.

Openbaarheid